

دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

انستیتو و دانشکده علوم تغذیه و صنایع غذایی

گروه تغذیه جامعه

دوره کارشناسی ارشد علوم تغذیه

عنوان درس: برنامه ریزی غذا و تغذیه

تعداد واحد: ۲ واحد

زمان کلاس: شنبه ۱۵-۱۷

مدرسان: دکتر نسرين اميدوار و دکتر حسن عيني زيناب

هدف کلی درس:

انتظار می رود دانشجویان در پایان این درس بتوانند مبانی نظری و روشهای علمی برنامه ریزی و مدیریت در سطح ملی و محلی در زمینه مقابله و پیشگیری از ناامنی غذایی و سوءتغذیه در ایران و جهان آشنا شوند.

روش ارزشیابی:

٪۴۰	پروژه های ترم
٪۱۰	ارائه پروژه
٪۱۰	شرکت فعال در فعالیت ها و مباحث کلاس
٪۴۰	امتحان پایان ترم

تقویم کلاس

جلسه ه	عنوان مورد بحث	منبع	مدرس تکالیف و فعالیت های کلاس
۱ و ۲	معرفی اهداف و برنامه کلاس موضوعات و اولویت های جهانی در حوزه غذا و تغذیه	۱-۸	دکتر نسرين اميدوار فعاليت ۱: ارائه دانشجويان در مورد معرفي اهداف جهاني در حوزه تغذيه و مفاهيم اجرايي آنها فعاليت ۲: گزارش کتبي در مورد بازتاب اهداف جهاني در برنامه ها و سياست هاي تغذيه اي کشور
۳ و ۴	۱) مدل های اجتماعی-فرهنگی سلامت و تغذیه • مدل تعیین کننده های اجتماعی سلامت • مدل سبک های زندگی • مدل های برساخت گرایی اجتماعی	۱۳-۱۷	دکتر حسن عيني زيناب
۵ و ۶	تعيين کننده های اجتماعی سلامت تغذيه اي، شامل عوامل کلان، مياني، و خرد مفهوم نابرابري در تغذيه سالم	۱۳-۱۷	دکتر حسن عيني زيناب
۷	از گذر جمعيتي تا گذر تغذيه اي : الزامات آن در برنامه ريزي تغذيه اي	۹-۱۲	دکتر نسرين اميدوار
۸	فقر و ناامني غذا و تغذيه دو هدف اصلي در برنامه هاي تغذيه اي: مفاهيم و روشهاي اندازه گيري	۱۸-۲۱	دکتر نسرين اميدوار
۹	ابزارها و منابع داده در برنامه ريزي هاي تغذيه اي		دکتر نسرين اميدوار
۱۰	مباني و مراحل برنامه ريزي تغذيه اي براي ارتقاي سلامت: نظريه ها و مدل ها و کاربرد آنها در برنامه ريزي حوزه تغذيه و سلامت	فصل ۱۶ از منبع ۲۲	فعاليت ۳: تحليل يک برنامه تغذيه اي موفق در سطح جهاني و اجزاي آن (ارائه کتبي) و مقايسه آن با برنامه اي با اهداف و مشابه در ايران (ارائه شفاهي)
۱۱	نياز سنجي براي تبیین اهداف برنامه		دکتر نسرين اميدوار
۱۲-۱۳	استراتژي هاي اصلي مورد استفاده در برنامه هاي تغذيه اي چارچوب سازماني برنامه عمل برنامه عمل و مراحل آن	فصل ۱۷ از منبع ۲۲	دکتر نسرين اميدوار
۱۴	ارزشيابي برنامه	فصل ۱۸ (منبع ۲۲)	فعاليت ۴: تحليل و نقد يک کاررسانه اي تغذيه اي و اقدام براي برخورد با آن
۱۵	عوامل موفقيت و شکست برنامه هاي تغذيه اي	۲۳-۲۵	دکتر نسرين اميدوار
۱۶ و ۱۷	مطالعه موردی برنامه های تغذیه ای جامعه محور		ارائه دانشجويان

منابع درس

جلسه ۱ و ۲: اولویت های جهانی در حوزه سلامت تغذیه ای

1. The Giessen Declaration. Public Health Nutrition ۲۰۰۵; ۸(۶A): ۱۱۷-۱۲۰.
2. Wahlqvist M. Inauguration of the new nutrition science. IUNS ۲۰۰۵.
3. Grosso G., Mateo A, Rangelov N, Buzeti T, Birt C. Nutrition in the context of the Sustainable Development Goals. European Journal of Public Health ۲۰۲۰, Vol. ۳۰, No. Supplement ۱, i۱۹-۱۲۳.
4. UNSCN. Nutrition and the Post-۲۰۱۵, Sustainable Development Goals.
5. The burden of malnutrition. <https://globalnutritionreport.org/reports/global-nutrition-report-۲۰۱۸/burden-malnutrition/>
6. Gómez MI, Barrett CB, Raney T, Pinstrup-Andersen P, Meerman J, Croppenstedt A, et.al. Post-Green Revolution food systems and the triple burden of malnutrition. FAO ۲۰۱۳.
7. WHO. Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. Geneva ۲۰۰۴.
8. Norum KR. World Health Organization's Global Strategy on diet, physical activity and health: the process behind the scenes. Scandinavian Journal of Nutrition ۲۰۰۵; ۴۹ (۲): ۸۳-۸۸.

جلسه ۳ تا ۶: مدل های اجتماعی-فرهنگی سلامت و تغذیه

1. Friel S, Hattersley L, Ford L. Evidence review: Addressing the social determinants of inequities in healthy eating. Victorian Health Promotion Foundation, Australia ۲۰۱۵.
2. William Cockerham (۲۰۱۳), Social Cause of Health and Disease. (Chapters ۱ and ۳).
3. Jennie Jacobs Kronenfeld (۲۰۱۳), Social Determinants, Health Disparities and Linkages To Health and Health Care
4. Sharon Friel, Libby Hattersley and Laura Ford (۲۰۱۵), Evidence review: Addressing the social determinants of inequities in healthy eating
5. Atkins, P & .I. Bowler (۲۰۰۱), Food in Society: Economy, Culture, Geography. (Chapter ۳)

جلسه ۷: از گذر جمعیتی تا گذر تغذیه ای: الزامات آن در برنامه ریزی تغذیه ای

6. Popkin BM. An overview on the nutrition transition and its health implications: The Bellagio meeting. Public Health Nutrition ۲۰۰۲; ۵(۱A): ۹۳-۱۰۳.
7. Ghassemi H, Harrison G, Mohammad K. An accelerated Nutrition Transition in Iran. Public Health Nutrition ۲۰۰۲; ۵(۱A): ۱۴۹-۱۵۵.
8. Popkin B. Synthesis and implications: China's nutrition transition in the context of changes across other low- and middle-income countries. Obesity Reviews ۲۰۱۴, ۱۵(Suppl ۱): ۶۰-۶۷.
9. Vorster HHE, Bourne LT. The nutrition transition in developing countries. In: Temple NJ & N Steyn. Community Nutrition in Developing Countries. University of South Africa Press & AU Press, Athabasca University, Canada ۲۰۱۶.

جلسه ۸: مفهوم فقر و امنیت غذایی و ارتباط آن با سلامت تغذیه ای

10. FAO, IFAD, UNICEF, WFP and WHO. ۲۰۱۸. The State of Food Security and Nutrition in the World ۲۰۱۸. Building climate resilience for food security and nutrition. Rome, FAO, Rome ۲۰۱۸.
11. Jones AD, Ngunjiri FM, Pelto G, Young SL. What Are We Assessing When We Measure Food Security? A Compendium and Review of Current Metrics. Advances in Nutrition ۲۰۱۳; ۴: ۴۸۱-۵۰۵.

۱۲. Gross R, Schoeneberger H, Pfeifer H, Preuss HJA. The Four Dimensions of Food and Nutrition Security: Definitions and Concepts. FAO ۲۰۰۰.
۱۳. Mohammadi-Nasrabadi F, Omidvar N, Khoshfetrat MR, Kolahdooz F. Household food insecurity in the Islamic Republic of Iran: a systematic review and meta-analysis. EMHJ ۲۰۱۴; ۲۰(۱۱): ۶۹۸-۷۰۶.

جلسه ۹: ابزارها و منابع داده در برنامه ریزی های تغذیه ای

۱۴. P. Bartels, H. Rijgersberg, J. Groot, H. Bos-Brouwers, B. van Gogh. Future Food Basket Methodology for the forecasting of the future food demand. Wageningen Food & Biobased Research ۲۰۱۸.
۱۵. A Herforth, M Arimond, C Álvarez-Sánchez, J Coates, K Christianson, E Muehlhoff. A Global Review of Food-Based Dietary Guidelines. Adv Nutr ۲۰۱۹; ۱۰:۵۹۰-۶۰۵.
۱۶. SM Shahid, KS Bishop. Comprehensive Approaches to Improving Nutrition: Future Prospects. Nutrients ۲۰۱۹, ۱۱, ۱۷۶۰; doi:۱۰.۳۳۹۰/nu۱۱۰۸۱۷۶۰

جلسه ۱۰ تا ۱۴: مبانی و مراحل برنامه ریزی تغذیه ای برای ارتقای سلامت

۱۷. Three chapters in: Temple NJ & N Steyn. Community Nutrition in Developing Countries. University of South Africa Press & AU Press, Athabasca University, Canada ۲۰۱۶.

Chapter ۱۶: Setorglo J, Steiner-Asiedu M, Puoane T. Planning of nutrition programs, P.۳۱۱-۳۲۰.

Chapter ۱۷: Setorglo J, Steiner-Asiedu M, Puoane T, Sanders D, Pereko KKS. Achieving Success in Community-Based Nutrition Programs. p ۳۲۱-۳۳۱.

Chapter ۱۸: Oyewole O. The Evaluation of Community-based Nutrition Programs. P. ۳۳۲-۳۴۶.

جلسه ۱۵: عوامل موفقیت برنامه های تغذیه ای

۱۸. Ismail S., Immink M., Nantel G. Improving Nutrition Programs: An Assessment Tool for Action. FAO, Rome, Italy ۲۰۰۵.
۱۹. Successful Community Nutrition Programming: Lessons from Kenya, Tanzania, and Uganda. The LINKAGES Project, Academy for Educational Development, Washington, DC, USA, ۲۰۰۲.
۲۰. Delisle H, Shrimpton R, Blaney S, Plessis LD, Atwood S, Sanders D, Margetts B. Capacity-building for a strong public health nutrition workforce in low resource countries. Bull World Health Organ ۲۰۰۷; ۹۵:۳۸۵-۳۸۸.

فعالیت های ترم

فعالیت های ترم در تاریخ های تعیین شده در کلاس و بصورت تایپ شده در صفحه A4 با فونت ۱۴ نازنین یا میترا و فاصله ۱،۱۵ و منابع مطابق دستوالعمل های نگارشی مجله انستیتو قابل ارائه هستند.

۱. معرفی اهداف جهانی در حوزه سلامت غذا و تغذیه

یکی از اهداف جهانی در حوزه سلامت غذا و تغذیه انتخاب و به کلاس ارائه می شود.

۲. گزارش کتبی در مورد بازتاب اهداف جهانی در برنامه ها و سیاست های تغذیه ای کشور

حداکثر ۳ صفحه

۳. معرفی تحلیل یک برنامه تغذیه ای موفق در سطح جهانی و اجزای آن

در این فعالیت گروههای دو نفری دانشجویان یکی از برنامه های تغذیه ای شناخته شده در جهان را انتخاب می کنند و اجزای آنرا در قالب یک گزارش مدون (حداکثر ۱۰ صفحه) تحلیل و گزارش می کنند. برنامه مزبور با برنامه ای مشابه در ایران مورد مقایسه و بحث قرار می گیرد.

ارائه کتبی

۱. چکیده

۲. بیان مشکل و ضرورت برنامه (تاریخچه)

۳. همراهان/همکاران/حامیان برنامه

۴. هدفهای کلی و ویژه

۵. روش کار

الف) مدل مفهومی برنامه

ب) استراتژی ها، نوع آنها و مبانی نظری شان

پ) روش های اجرا

ت) پیام ها : موقعیت (های) اجرا، کانالها، شیوه های ارزیابی آنها

ث) هزینه و زمان بندی

ج) ارزشیابی برنامه (آنچه پیش بینی شده و احیانا اجرا شده)-با توجه به انواع روشهای ارزشیابی، بویژه

ارزشیابی فرایند، هزینه اثربخشی و برون ده یا نتایج برنامه

ح) منابع

۴. نقد رسانه در ارتباط با قوانین تبلیغات یا فهرست کالاهای آسیب رسان

یک آگهی یا مقاله روزنامه/صدا و سیما در زمینه تغذیه انتخاب کنید و مناسب بودن آنرا با مدرس کلاس قطعی کنید.

۳-۱- سپس با مطالعه در مورد آن طی مقاله ای موارد زیر را تشریح کنید:

محتوای پیام و گروه هدف آن را تشریح کنید. بطور مشخص چه پیام یا پیام هایی را منتقل می کند؟

چه ادعای سلامتی را مطرح می کند؟

صحت یا سقم ادعاها و پیام های ارائه شده را با ذکر منابع معتبر نقد و بحث کنید.

مشخص کنید از چه کانال ها و با چه استراتژی هایی ارائه شده است؟ به سوالاتی که در زیر پیوست شده تا حد ممکن

جواب دهید.

منابع پیام ذکر شده است/ ایا دارای اعتبار و روزآمد است؟

۳-۲- در نهایت در یک صفحه نامه ای به یک یا دو مرجع دارای صلاحیت در این زمینه به تشخیص و انتخاب خودتان

بنویسید و نظرات و پیشنهاداتتان را اعلام کنید.